

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6,

Spor med Japonsko in sovjetsko Rusijo na kritični točki

Za hribček v Mandžuriji

Kakor na odru je potekal razgovor med japonskim poslanikom in zunanjim ministrom SSSR Litvinovim

Tokio, 22. julija. TG. Zastopnik zunanjega ministrstva je časnikiarjem tolmačil poročilo o poteku razgovora japonskega poslanika v Moskvi proti zasedbi mandžurskega obmejnega kraja Čenkufenga po sovjetskih četah. Prvi protest je pri sovjetski vladi vložil japonski odpravnik poslov dne 15. julija in je v imenu japonske vlade zahteval takojšen umik sovjetskih čet. Sovjetska vlada je zahtevo japonskega zastopnika brez nadaljnega zavrnila.

Dne 20. julija se je zgledal v zunanjem ministrstvu v Moskvi veleposlanik Mamoru Sigemiu, ki je vložil v drugi protest pri Litvinovu in zahteval umik sovjetske oborožene sile z mandžurskega ozemlja. Razgovor med japonskim veleposlanikom in sovjetskim komisarjem za zunanje zadeve Litvinovom je bil sledeči:

Poslanik Sigemiu je razložil Litvinovu, da so Mandžurci hrib, ki so ga zasedli sovjetski vojniki, že stoletja smatrali za romarski kraj in da so tamkaj v juliju in septembru velike verske svečanosti. Mandžursko ljudstvo je zaradi zasedbe ogorčeno.

Litvinov k temu ni imel ničesar povedati. Sigemiu je nadalje razlagal, da je ta hribček last Mandžurije in da je samo po sebi razumljivo za Japonsko, da jamči za nedotakljivost ozemlja svoje zaveznice, da mora takoj podvzeti korake, ki ji jih narekujejo njene obveznosti. Sovjetska Rusija da je do sedaj spoštovala mandžursko mejo in je vedno zatirjala, da ji ni ničesar bolj pri srcu, kakor to, da ostane med Mandžurijo in Sovjetsko Rusijo status quo — to je dosedanje obmejno razmerje. Zato je Japonska začudena nad nenadnim vdorom sovjetske vojske na mandžursko ozemlje. Japonska mora to dejstvo smatrati kot kršitev dosedanjega stanja in Sovjetska Rusija mora nositi odgovornost za vse hude posledice, ki morajo iz tega dejanja nastati. Dejanje Sovjetske Rusije mora Japonska smatrati kot izzivanje, naperjeno proti Japonski. Položaj, ki je nastal, je resen, kajti ne sme se pozabiti, da tudi dosedanje odnosi med Japonsko in Sovjetsko Rusijo nikakor niso bili izglajeni. Japonska vlada sporoča sovjetski vladi, da je povsem pripravljena storiti skrajnostne ukrepe, ki so potrebni, da se Mandžurija zaščiti. Japonska zahteva od Sovjetske Rusije, naj nemudoma umakne svoje oboroženo silo iz Čenkufenga in okolice na prejšnjo mejo, kot je obstajala do 11. julija. Japonska vlada prosi sovjetsko vlado, naj tej zahtevi posveti resno pozornost.

Litvinov je na ta dolgi japonski protest odgovoril, da je ozemlje okrog Čenkufenga sovjetsko ozemlje in da morajo obmejni neredi, o katerih govori japonski diplomat, izzvirati od mandžurske ali japonske strani, ki nosita tudi odgovornost zanje, ne pa Sovjetska Rusija, ki je tamkaj lastnica in na svojem. Glavno odgovornost za te neredi pa mora prevzeti Japonska. Japonski poslanik je odgovoril Litvinovu, da zemljevid, ki ga je sovjetska vlada v do-

kaz svojih trditve pokazala, nikdar ni bil objavljen in ga nikdo razen sovjetske vlade ne pozna. Razgovor o takšnih zemljevidih stvar samo se bolj zamotava. On se o zemljevidih, posebno ne o takšnih, ne bo razgovarjal. Sedanji spor je jasno nastal zaradi tega, ker so sovjetske čete preko račile mejo in zasedle ozemlje, kjer so bili prej Mandžurci in ki je dokazano mandžursko. Nadalje je očitno Sovjetska Rusija hotela izzivati Japonsko, ker so sovjetske čete na zasedenem ozemlju začele graditi utrdbe, proti čemur mora cesarska japonska armada odločno protestirati, kajti njo veže dolžnost, da skupno z mandžursko armado brani nedotakljivost mandžurskega drž. ozemlja.

Litvinov je na to odgovoril, da mora sovjetska vlada odločno protestirati proti temu, da ji očitajo, češ da je Japonsko izzivala. Sovjetske čete imajo vendar pravico, da se na svojem lastnem ozemlju premikajo, kakor hočejo, in nobena tuja država nima pravice premikanja čet v Rusiji sami proglasiti za izzivanje. Pač pa je zahteva, naj se sovjetske čete umaknejo, izzivanje od strani Japonske, proti kateremu mora Sovjetska Rusija vložiti oster protest.

Sigemiu je na to menil, da so, odkar so sovjetske čete na mandžurskem ozemlju, vsak dan dogajajo vojaški incidenti. Japonska zahteva hoče samo doseči, da se obnovi staro stanje in da prenehajo vojaški neredi na meji. Sovjetska Rusija naj dobro premisli, kaj bo storila, in naj dobro pretehta odgovornost, v primeru, če bo Japonsko zahtevo odbila.

Litvinov je na to odgovoril, da japonskega protesta ne vzame na znanje, ker Japonski ne dovoli, da bi se vmešavala v notranje zadeve Rusije. Sovjetske posadke so dobile povelje, da morajo braniti sovjetsko ozemlje.

Sigemiu je odgovoril, če sme Japonska iz tega sklepati, da je za poravnava spora, ki je nastal, potrebna uporaba oborožene sile.

Litvinov je odgovoril, da japonske zahteve sploh ne more vzeti na znanje, ker se tiče ozemlja, ki je last sovjetske države. Naj sporoči japonski vladi, da naj nikar ne računa na kakšen uspeh, če bi v Moskvi izražala grožnje o uporabi oborožene sile.

Takšen je bil potek razgovora med japonskim poslanikom v Moskvi in Litvinovim. Časnikarji so nato stavili nekaj vprašanj, na katera je zastopnik zunanjega ministrstva odgovarjal. Ko so med drugim stavili vprašanje, če so resnične vesti tujega tiska, da je poslanik Sigemiu pri tej priliki omenil, da je Japonska pripravljena s silo uveljaviti svoje zahteve, je zastopnik japonskega zunanjega ministrstva odgovoril, da Sigemiu ni nikdar kaj takega dejal. Drugi časnikar pa je vprašal, kakšne ukrepe bo sklenila sedaj Japonska. Zastopnik zunanjega ministrstva je odgovoril, da vsa diplomatska sredstva še niso izčrpana. S pogajanj v Moskvi je treba biti potrpežljiv. Toda Japonska je v vsakem primeru pripravljena, da položaju ustrežajoče ukrepe izda.

Ultimat?

Pariz, 22. jul. AA. (Stefani) Po nekkih vesteh iz Moskve se zdi, da je točna vest, da je Japonska poslala Sovjetski Rusiji ultimatum. Litvinov je uradno obveščen, da bo Japonska prisiljena rabiti silo, če Sovjetska Rusija ne bo spoštovala nedotakljivosti mandžurskih meja ter ne bo takoj umaknila svojih čet z mandžurskega ozemlja okrog Čenkufenga.

Tokio, 22. julija. c. Zastopnik zunanjega ministrstva je izjavil zastopnikom tiska, da ni res, da bi bil japonski veleposlanik v Moskvi zagrozil sovjetski vladi s kakšno posebno japonsko akcijo zaradi dogodkov na mandžurski meji. Pač pa je potrdil, da se japonska vlada stažno posvetuje in da pripravlja celo vrsto primernih ukrepov. (Zemljevid k dogodkom v Mandžuriji glej spodaj.)

Angleški kralj odšel iz Pariza

Pariz, 22. jul. AA. (Havas) Po večerji v Quai d'Orsayu je bil v palači velik koncert, katerega so se poleg angleške kraljevske dvojice udeležile tudi številne ugledne osebnosti. Vsa palača je bila od znotraj in zunaj krasno razsvetljena. Umetniški program so izvajali najbolj odlični člani pariške opere in baleta. Po zaključku umetniškega programa ob 23.15 so se angleški kralj in kraljica ter predsednik Lebrun s svojo gospo pokazali na balkonu. Nepregledne množice ljudi, ki so se zbrali okrog palače, so z burnim vzklikanjem in silno navdušenimi manifestacijami pozdravile goste. Reka Seina in ves Pariz sta se kar bliskala v morju luči. Ob pol polnoči sta se kralj in kraljica umaknila v svoje prostore, predsednik Lebrun in gospa sta se

pa odpeljala v Elizabetko palačo. Toda množice, zbrane okrog Quai d'Orsayu, so še nadalje navdušeno vzklikale kralju in kraljici, da sta se morala ponovno pokazati na balkonu. Še dolgo potem so se po ulicah Pariza razlegali vzkliki angleškemu kralju in kraljici.

Zadnja slovesnost pred odhodom

Pariz, 22. julija. b. Danes dopoldne sta angleški kralj in kraljica zapustila Pariz in odpotovala v Ville-Bretagne, kjer sta prisostvovala odkritju spomenika padlim avstralskim vojakom v svetovni vojni. Ob 10 dopoldne se je angleška kraljevska dvojica še enkrat pokazala Parizanom na balkonu svojega apartmana na Quai d'Orsayu ter se poslovila od pariškega prebivalstva. Tako nato sta kralj in kraljica odšla na kolodvor, kamor so ju spremljali člani francoske vlade in avstralska delegacija. S posebnim vlakom so odšli nato v Ville Bretagne, kamor je odpotoval tudi predsednik francoske republike Lebrun. V Ville Bretagne so pozdravili visoke angleške goste predstavniki francoskih oblasti na angleškem področju, ker je francoska republika darovala britanskemu narodu kos zemljišča, na katerem je postavljen spomenik v svetovni vojni padlim žrtvam. Pred spomenikom je imel angleški kralj kratek nagovor, nakar so spomenik odkrili. Ko je bila spomeniška svečanost končana, je kraljevska par nadaljeval svojo pot v domovino. Do Calaisa se je odpeljal s posebnim vlakom, tam pa je angleškega vladarja čakala ladja »Enchantress« in ga odpeljala nazaj v Anglijo.

Hitlerjevski odličniki na Koroškem

Celovec, 22. jul. TG. Iz Salzburga je prišel semkaj nemški propagandni minister dr. Göbbels, ki se je po daljšem posvetu z oblastimi odpeljal dalje proti Gradcu, kjer mu pripravljajo svečan sprejem. Za nedeljo je najavljen obisk Hitlerjevega namestnika Rudolfa Hessa, ki bo imel v Celovcu velik govor v prisotnosti vseh odličnikov oblasti in stranke. Zaradi tega je bil tudi »Slovenski dan« v Globasnici prepovedan in preložen na naslednjo nedeljo.

Spaak na konferenci skandinavskih držav

Bruselj, 22. julija. c. Belgijski ministrski predsednik Spaak je danes odpotoval v Kopenhagen, kjer se bo udeležil konference skandinavskih držav.

Po španskih bojiščih

Salamanca, 22. jul. AA. (DNB) Poročilo nacionalističnega vrhovnega poveljstva: V četrtki se je nacionalistom posrečilo napredovati na pobočjih hriba Salade. Zasedli so vasi Higieras in Benefar. Na odseku Fanzere so zasedli mesto Rezito ter odbili pri tem hud sovražnikov napad. Na ekstremadurskem bojišču so naše čete zavele postojanke na odseku Puente del Artiohis in Renove ob obali reke Gvadaluviara in pri tem zlonile sovražnikovo bojno črto. Nato so nacionalistične čete prodirale v smeri proti Redoma, Valvilar de Pala.

Dunajska vremenska napoved: počasi se bo zjasnilo in topleje.

Pismo iz Nemčije

Prvo, kar človeka prijetno preseneti, je neverjetna živahnost v obratu. Tovarna zaposluje trenutno 3000 delavcev, od katerih večina dela v akordnem delu. Kot trdi inženir, ki razkazuje obrat, tovarna ne more ustreči vsem naročilom, čeprav se dela v dveh izmenah (Schicht) — torej po 16 ur na dan. Zanimivost so vozovi za konjsko vprego s kolesi na gume. Konstrukcija voza je podobna konstrukciji tovornega avtomobila. S tem vozom lahko par srednjih konj pelje po njivi 7500 kg tovora, n. pr. sladkorne pese. Za veleposredstva vsekakor dragocena pridobitev. Cena vozu je sorazmerno visoka: 1200 do 2000 mark. Toda to so tehnične zadeve, ki zanimajo predvsem strokovnjake. Nas pa zanima v prvi vrsti človek.

Delavstvo v tovarni je nekam presenetljivo molčeče, a na zunaj dostojno opravljeno in tudi dobro hranjeno. Kakega hujšega pomanjkanja ni opaziti. Če vprašajo delavca po plači, je odgovor kratek: toliko in toliko na teden. Več kot polovica je strokovnih delavcev. Ti zaslužijo sorazmerno dobro, izbranci celo do 65 mark na teden — brutto seveda; torej okroglo 250 mark na mesec. Od tega se odtegnejo razne dajatve, pri omenjeni plači 25 do 30%. Čim manjši je brutto-zaslužek, tem manjše so procentualne dajatve. Pri brutto plači 130 mark na mesec znaša odtegljaj samo še okroglo 10%. To je pa hkrati tudi ekstenznen minimum, ker je življenje v Nemčiji sorazmerno zelo drago. V nekem drugem industrijskem centru Nemčije sem imel priliko, da izvem podrobnosti o današnjem življenju nemškega delavca. Tu so mi povedali, da se v splošnem plače za samce od l. 1933. niso povečale, pač pa se je podražilo življenje okroglo za 30%, na nekaterih področjih tudi za 45 do 50%. Vsekakor pa je zelo vedno poskrbljeno za družinske očete s številnimi otroki. Tu je prisrčno na pomoč država, ki je iz posebnih fondov izdala podpora družine z več nepreskrbljenimi otroki: za četrtega otroka je določena še mesečna podpora v višini 10 mark, za vsakega nadaljnjega otroka pa 20 mark. Tako prejme n. pr. oče z 8 nepreskrbljenimi otroki za ženo in dečo skupno okroglo 100 mark podpore od države, poleg svojega zaslužka v tovarni. Seveda so očete z 8 otroki bolj redki, najbolj pogosta je družina z 2 ali 3 otroki — v tem primeru pa je plača skoraj enaka kot za samca. Dodatek je zelo skromen.

Važna pa je okolnost, da je ogromna večina delavstva zares zaposlena in da trenutno za brezposelnost ni nobene nevarnosti. Zato si delavec lahko nekako uredi svoje življenje primerno svojemu zaslužku in s tem lahko tudi računa.

Posebej je treba poudariti velika prizadevanja podjetelj v higienskem oziru. Tovarna R. Sack ima v vsakem oddelku skupno umivalnico za delavce s toplo in mrzlo vodo. K umivalnici je priključena kopalnica s prhami, ki se jih delavec po pripovedovanju redno poslužuje. Tu so tudi v posebnem prostoru omare za obleko. Ko se delavec po delu okopije, pusti svojo obleko v omari in obleče snažna oblačila za na ulico. Ko so odhajali delavci iz tovarne, na njih ni bilo opaziti, da so 8 ur delali ob Martinovih pečeh ali v barvarskem oddelku.

Tudi za uspešno zračenje tovarniških prostorov se je veliko storilo. Ponekod so bile montirane moderne naprave za zračenje, katerih instalacija je stala težke desetstote mark. So podjetja, ki so jih uvedla prostovoljno in zgledno, nekatera so pa bila tudi prisiljena.

Se v nekem oziru se je v Nemčiji veliko storilo za zboljšanje življenjske ravni delavca — to so delavska stanovanja. Na periferiji Leipziga je v zadnjih letih vstalo iz tal več tisoč eno ali dvostanovanjskih hišic, ki so namenjene v prvi vrsti za delavske družine s številnimi otroki. Vseh teh hišic je okroglo 9000 in v njih je prostora približno za 14.000 družin.

Vsako stanovanje ima kuhinjo s pritlikalnim, kopalnico in najmanj dve sobi, lahko pa tudi tri ali celo štiri sobe. Vsaki družini je dodeljen kos zemlje, 800 do 1000 kvad. metrov, neposredno okoli hišice. Družina se mora obvezati, da bo to zemljo vestno in skrbno obdelovala. Kdor bi zanemaril obdelovanje zemlje, izgubi pravico do nje in do stanovanja. Doslej — po pripovedovanju — takih primerov ni bilo.

Najemnina za hišico in zemljo znaša 18 do 25 mark mesečno. To je za razmere v Nemčiji zelo ugodno, posebno če pomislimo, da je v tem tudi že zapopadana amortizacija za hišico. V 40 letih postane namreč družina lastnik hiše in ji ne bo več treba plačevati najemnine, dočim ostane zemlja tudi potem še vedno last mestne občine. Hišice lastnik ne more prodati — razen v izjemnih primerih — in jo mora zapustiti svojemu zakonitemu potomcu. Sicer je 40 let zelo dolga doba in se medtem marsikaj lahko spremeni, vendar pa je upanje, da bo nekoč ta hišica last družine, to upanje daje delavcu veselje do napredka in upanje na lepšo bodočnost. Priznati je treba, da je ta zamisel predvsem psihološko zelo duhovito in dobro zamišljena.

Hišice so postavili iz javnih sredstev, mestna občina pa je dala na razpolago svet. Vrednost hišic je preračunana na povprečno 4500 mark. Če je delavec, ki se je polegoval za tako hišico, v svojem prostem času pomagal osebno pri gradbi, se mu je njegovo delo vračunavalo, in to pavšalno v višini 900 mark. Temu primerno trajajo odplačevanje nekaj let manj, nekako 34 let. Na ta način se je skušala povečati podjetnost delavca in seveda so se tako tudi gradbeni stroški zmanjšali.

Pogled na delavsko kolonijo na robu Leipziga je zelo prijeten. Njivice so zgledno obdelane, največ je videti krompirja, sicer pa vsakdo lahko dela po svojem okusu. Nekateri družine gojijo celo koze, druge imajo zajce ali kure; navadno je kaj živega drobiža okoli hiše. Za številne otroke je mestna občina postavila v koloniji moderno šolo, otroška igrišča in urenila tudi manjše športne prostore. Vsa kolonija je preprežena z lepimi poti, deloma asfaltiranimi, do kolonije vozi tudi cestna železnica.

To je en primer tovrstnega prizadevanja, ko se skuša z javnimi sredstvi prisrčiti na pomoč ravno tistemu sloju, ki se je po dosedanjih sku-

Nadaljevanje na 2. strani

Po odhodu angleškega kralja iz Francije

„Sedaj lahko mirno gledamo v bodočnost“

Pariz, 22. jul. AA. (Havas) Včeraj med Bonnetom in Halifaxom ni bilo pogovorov v uradnem smislu te besede, dasi sta se oba državnika med manifestacijami in slavnostmi večkrat pogovarjala. Ti pogovori pa so bili stalno prekinjeni zaradi poteka dogodkov. Ker se je sredi prav za prav končan obisk angleške kraljevske dvojice v Parizu, so francoski uradni krogi sicer izjavljali, da so popolnoma zadovoljni z dosedanjim potekom razgovorov. Ves obisk v francoski prestolnici je potekel v ozračju popolnega zaupanja in prijateljstva. Vse to je naugodnejše vplivalo na pogovore med francoskimi in angleškimi državniki. Francoski in angleški državniki, pa tudi angleška vladarska dvojica so stalno izjavljali, da so popolnoma zadovoljni s sprejemom in slovesnostmi, prav tako pa tudi s splošnim razpoloženjem. Kralj in kraljica sta večkrat poudarila, da so jim simpatije pariškega prebivalstva globoko

ganile. Prav tako je bilo prav ugodno sprejeto tudi vabilo, da naj pride Lebrun v London. Zato vsi izjavljajo, da sedaj lahko mirno gledamo v bodočnost. Zelo so opazili tudi včerajšnji sestanek med Bonnetom in češkoslovaškim poslanikom Ouskim. Verjetno je, da bo kljub alarmantnim vestem o položaju v Evropi to vprašanje ugodno rešeno.

Ameriški finančni minister v Franciji

Pariz, 22. jul. c. Jutri dopotuje v Boulogne sur Mer ameriški finančni minister Morgenthau. V Francijo prihaja na počitnice, ki jih bo prebil v južni Franciji. V Parizu se bo sestal z zunanjim ministrom Bonnetom in finančnim ministrom Marchandeaujem.

Dr. Stojadinović na Jadranu

Sušak, 22. julija. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je sredi v spremstvu ministrov Stojčevića, Letice in dr. Novakovića z avtomobilom odpotoval v Bleda na Sušaku. Med potjo se je ustavil v Kastavu. V Kastavu se je poklonil pred spomenikom blagopokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja. Nato je obiskal Kavalersko območje, kjer ga je pozdravil župan Vekoslav Spincič ter mu razložil potrebe svoje občine, za katere se je predsednik vlade živo zanimal in končno obljubil svoj pomoč. Predsednik vlade je pr tej priliki podaril za rezeve v Kastavu 3000 din. Dr. Milan Stojadinović je nato obiskal gospodinsko šolo, kjer ga je pozdravila upraviteljica šole gđ. Danica Telisman z učenkami, ki so ga navdušeno pozdravile. Dr. Stojadinović je nato izročil upraviteljici 2000 din kot nagrado za štiri najboljše učenke te šole na koncu prihodnjega šolskega leta.

Navdušen sprejem na Sušaku

Nato je g. predsednik vlade v spremstvu bana savske banovine dr. Ružiča, ministrov Letice, Stojčevića, dr. Miletića in dr. Novakovića krenil na Sušak. Na Sušak je prispel okrog osmih. Na vsem trgu kralja Aleksandra je zbrala velika množica ljudi, ki je pričakovala prihod predsednika vlade. Zbralo se je okrog 7000 ljudi. Vsi dohodli na trg, vse ulice, pa tudi terase in balkoni na hišah so bili polni. Na trgu je v imenu JRZ pozdravil predsednika vlade g. Polacio, za omladino JRZ dr. Matejčić. S trga kralja Aleksandra se je predsednik vlade med navdušenimi pozdravi množice odpeljal s spremstvom v pristanišče Baroš, kjer ga je že čakala ladja »Petka«. V pristanišču so ga pred ladjo pozdravili zastopniki oblasti, poveljnik mesta polkovnik Popović, zastopnik prietanske kapetanije vojne ladje Palić in eresi načelnik Ivo Rusija. Prav tako so v pristanišču pričakovali predsednika vlade in ga pozdravili zastopniki gospodarstva inž. Bora Jerbić, Roko Dučić, Rizmond Rismonti, Premru in Viktor Cerić. Poleg tega ga je pozdravil tudi zastopnik pravoslavne cerkvene občine prota Omčikus. Ko se je pristočno pozdravil z zastopniki oblasti in gospodarstveniki, je imel predsednik vlade najprej konferenco z zastopniki gospodarstva s Sušaka in Primorja. Gospodarstveniki so mu razložili potrebe in razna vprašanja njihovih krajev. Po tej konferenci je odšel predsednik vlade na konferenco krajevne JRZ, ki so jo prisostvovali tudi vsi ministri in poslanci, g. Miloš Vidaković, inž. Kabin, Kostrenčić, predsednik uredske organizacije in vseh krajevnih organizacij z gornjega Primorja. Okrog 10 se je predsednik vlade umaknil v hotel Park na Sušaku, kjer je ban savske banovine njemu na čast priredil večerjo.

Od Sušaka do Kraljevice

Sušak, 22. jul. AA. Predsednik kralj. vlade dr. Stojadinović je izjavil na sredi konferenci gospodarstvenikov, da je gradnjo novega pristanišča v Martinžici in njegovo združenje s sušaško luko vlada načelno že sklenila. Gre le še za to, da se ta sklep izvede; v tej smeri živahno dela prometno ministrstvo. Dalje je predsednik vlade izjavil, da bodo na Sušaku zgradili novo poslopje za pošto in brzovoz ter poslopje za podružnico Poštne hranilnice. Sedanja sušaška telefonska centrala se spremeni v avtomatsko.

Podatki, ki so potrebni za družinsko pokojnino iz Pokojninskega sklada DHB

Belgrad, 22. julija. AA. Katere podatke je treba poslati Državni hipotekarni banki v primeru smrti uradnika in vlagatelja v Pokojninski sklad. Zaradi pogostih pritožb Državne hipotekarne banke glede izdajanja potrdil rodbinam umrlih vlagateljev o času vlaganja v uradniški sklad in da bi se pospešilo delo pri izdaji teh potrdil z ozirom na potrebo naglo ureditve družinske pokojnine, priporočamo vsem naredbodajalcem, odnosno izplačevalnim blagajnam, da v primeru smrti vlagatelja takoj dostavijo Državni hipotekarni banki (direkciji samostojnih skladov) sledeče podatke:

Za uslužbence, za katere velja zakon o uradnikih.

1) V katerem zvanju je bil na dan 1. aprila 1931 (skupina, stopnja in periodno povišanje) po prevešbi na prejemke po zakonu o uradnikih iz 31. marca 1931. 2) Koliko je mesečno na dan 1. aprila 1931 dobival na račun razlike po § 259 uradnega zakona, in sicer: koliko po točki 1) in koliko po točki 2) § 259 uradniškega zakona. 3) Kdaj je napredoval v skupino, stopnjo in kdaj je dobil periodni povišek v času od 1. aprila 1931 do dneva smrti in od kdaj se dotično napredovanje računa. 4) Dan smrti. 5) Je li vloga za zadnji mesec plačana. 6) Za upokojece je treba dodatno poleg zgornjih podatkov tudi odlo o višini osebne pokojnine v overovljenem prepisu. Za tiste, ki so bili upokojeni s plačo po zakonu o uradnikih z dne 31. marca 1931, je treba priložiti odlok o višini osebne pokojnine v overovljenem prepisu; b) za tiste, ki so upokojeni s plačo po zakonih, ki so dobili obvezno veljavo pred 1. aprilom 1931, je treba priložiti odlok o višini osebne pokojnine umrlega v uradniškem zakonu na dan 1. aprila 1931.

Za upokojece, in sicer:

a) za tiste, ki so bili upokojeni s plačo po zakonu o uradnikih z dne 31. marca 1931, je treba priložiti odlok o višini osebne pokojnine v overovljenem prepisu; b) za tiste, ki so upokojeni s plačo po zakonih, ki so dobili obvezno veljavo pred 1. aprilom 1931, je treba priložiti odlok o višini osebne pokojnine umrlega v uradniškem zakonu na dan 1. aprila 1931.

(Nadaljevanje s 1. strani)

njah mogoč le redko osamosvojit. Sicer je ta osamosvojitev odmerjena na dobo skoraj vsega življenja ene generacije, a vendar pod sorazmernim zelo ugodnimi pogoji. Če stanuje delavec v mestu, ga stane veliko skromnejše stanovanje 20 mark mesečne najemnine, pri tem pa nima nobenega upanja, da bo postal nekoč lastnik tega stanovanja.

Kakor sem pozneje videl, Leipzig ni edino mesto z delavskimi kolonijami. Sicer so razna industrijska središča vezana na krajevne razmere, a vendar je opaziti precej splošno stremenje, da bo imel nemški delavec v bodoče vsaj dostojno in zračno higiensko stanovanje. Zanimivo so številke iz Hamburga. Tu so podrl veliki del starega mesta in na razvalinah zgradili cele bloke modernih stanovanjskih hiš za pristaniške delavce. Kot trdijo, se je tu v zadnjih treh letih samo v Hamburgu zgradilo 200.000 novih delavskih stanovanj, večinoma na podrtih nekdanjih starih stanovanjih. Baje pridejo v kratkem zopet nove mestne četrti na vrsto, kjer bo nastalo zopet nekaj tisoč delavskih stanovanj.

Vse kaže, da je bila ravno delavnost v tej — socialni — smeri najmočnejša sila, ki je postavila dejanski jez proti nemškemu komunizmu. Najbrž bi bili samo policijski ukrepi neprimerno manj zalegli, čeprav se ne more trditi, da niso doprinesli svojega deleža.

Izjava predsednika vlade je doživela navdušen sprejem v vseh gospodarskih krogih na severnem Jadranu.

Predsednik kr. vlade je obiskal danes vse kraje na cesti od Sušaka do Novega. V njegovem spremstvu so bili finančni minister Letica, gradbeni minister Stojčević, minister za telesno vzgojo Miletić, minister brez portfelja Niko Novaković, ban savske banovine Ružič in drugi. Prvi sprejem je priredil predsedniku vlade Bakar. K sprejemu se je zbrala velika množica ljudi in bakarskih otrok. Vse hiše so bile v zastavah. V Bakarju so predsednika vlade pozdravile deklice s šopkom cvetlic in velika množica nagoda. V Kraljevicu se je na glavnem trgu zbrala ob prihodu predsednika vlade velika množica ljudi. Predsednika vlade je pozdravil župan Malačić, ki je eicer prišast bivše HSS. V imenu JRZ je predsednika vlade nagovoril lekarnar Kapon.

Dr. Stojadinović pri školu Srebrniču

Krk, 22. jul. Ministrski predsednik dr. Stojadinović je na svojem potovanju po Hrvatskem Primorju dospel nocoj ob pol 8 zvečer v mesto Krk na otoku Krku, kjer se je izkrcal in je ostal tam do 9 zvečer. Tam je obiskal škola dr. Srebrniča, ki mu je kmalu nato vrnil obisk na ladji.

Danes se prično mednarodne tekme letalskih modelov

Člani ocenjevalne komisije z vseh strani sveta so že dospeli

Ljubljana, 22. julija.

Danes so prispeli z vojnimi letalom iz Zagreba komandant zrakoplovstva general Simonović, inž. Milosavljević in predsednik Aerokluba inž. Tadija Sondermayer. Takoj po prihodu so si ogledali hangar Aerokluba, v katerem so nameštene skupine modelarjev. Z vodji posameznih skupin so ostali v daljšem razgovoru. Po izvršenem pregledu so odšli v vojaške zgradbe.

Na letališču se je danes sestavila športna komisija za 1. mednarodne modelarske tekme. Na čelu športne komisije je inž. Sondermayer kot podpredsednik in delegat FAI (mednarodna letalska zveza), kjer nadomešča predsednika modelarske sekcije FAI g. Messner. Člani športne komisije so: predsednik inž. T. Sondermayer (Jugoslavija) in P. Thurston (Anglija), Lemrad Breslav (Čehoslovaka), inž. Dušan Lučič (Jugoslavija), G. Bengsesh (Nemčija), Claude Breguet (Francija), inž. Abdul Meguid Omar (Egipt), Hümer de Hül (Madžarska), O. H. C. Messner (Švica) in John Zajc (USA).

Sestavili sta se tudi komisija za pregled modelov z inž. Lučičem na čelu in startna komisija, ki ji predseduje Slovenec Baisil, Startna komisija bo vodila tekmovalce in določala vrstni red tekmovalcev.

Opoldne je bilo na letališču povabljenim gostom prirejeno kosilo.

Knez namestnik odpotoval v Bukarešto

Gradič Brdo, 22. jul. AA. Nj. Vis. namestnik in knežinja Olga sta se odpeljala v Bukarešto na pogreb romunske kraljice Marije. V spremstvu Nj. Vis. kneza namestnika in knežinke Olge so ministri Milan Antić, prvi adjutant Nj. Vel. kralja divizijski general Nikola Hristić in upravnik dvora pehotni polkovnik Jovan Leko.

Za dobro ime Slovencev

Belgrad, 22. julija. m. S številnimi narodnimi tabori, ki se vrše vsako nedeljo po Sloveniji, se bavi tudi današnja »Samouprava«, ki v članku pod naslovom: »Sela govore« med drugimi poudarja, da je dr. Kramar veo svojo politiko osonoval na trditvi, da je samo njegova skupina jugoslovansko orientirana, ter je stalno napadal stranko g. dr. Korošca, da ni jugoslovanska. »Samouprava« zaključuje svoja izvajanja z ugotovitvijo, da so ti spontani in številni tabori enkrat za vselej demantirali to neresnico. Tabori v Sloveniji so poleg brezpogojne vdanosti svojemu voditelju in velikemu državniku tudi dokaz, koliko je pri njih in pri mladini močna jugoslovanska ideja. Ta »Samouprava« posebej poudarja.

Osebnosti

Belgrad, 22. jul. AA. Na lastno prošnjo je upokojen dr. Robert Ogoreuc, sodnik apelacijskega sodišča v 3/1 v Ljubljani, s pravico do pokojnine, ki mu po zakonu pripada.

S kongresa železniških premikačev

Slavonski Brod, 22. julija. m. Kongres strokovnega združenja voznog premikalnega osebja je sredi izvolitvijo novega odbora in sprejemom resolucij zaključil svoje delo. V resoluciji zahtevajo povečanje plač, odnosno, da se vrnejo voznog premikalnemu osebju prejemki, ki so jim bili odvzeti l. 1931., dalje da se eksekutivnemu osebju povečajo plače za 20% in da se v napredovanjem avtomatično plačujejo njim pripadajoči zneski, ne pa šele po 13 mesecih. Končno zahtevajo, naj se vsemu temu osebju ob ureditvi službenega položaja prizna dnevničarska leta za pokojnino, da se do oči proračun, iz katerega bi se plačevale vloge za pokojninski fond in da bi se te vloge več ne odtrgavale od službenih prejemkov. Nadalje prosijo za povečanje kilometraže, povečanje števila osebja in v zvezi s tem za znižanje službenega časa ter za družinske doklade tudi za dnevničarje.

Ljubljanski profesorji na Češkoslovaškem

Praga, 22. julija. AA. (ČTK.) 30 profesorjev iz Ljubljane, ki so na potovanju po Češkoslovaški, je večeraj obiskalo Purnov na severnem Češkem. Zastopniki oblasti kakor tudi prebivalstvo so jugoslovanskim gostom priredili prijeten sprejem.

Združena opozicija pričakuje dr. Mačka

Belgrad, 22. julija. m. Danes dopoldne je v hotelu »Paris« obiskalo Aco Stanojevića več bivših poslancev narodne radikalne stranke, za njimi pa Krsta Miletić, Miša Trifunović, Ranko Trifunović in Miloš Bobić. Na sestanku je bil govor o vsakdanjih političnih zadevah.

V ponedeljek se vrne iz Vrnjačke Banje tudi Ljuba Davidović, vodja bivših demokratov, ter bo z ostalimi srbijanskimi opozicionalci čakal na prihod dr. Mačka.

Za nove železniške proge v Bosni

V Sarajevu je bila konferenca železniških strokovnjakov, kateri je predsedoval prometni minister dr. Spaho, udeležili so se pa mnogi višji uradniki prometnega ministrstva in železniške direkcije v Sarajevu. Konferenca se je pečala z vprašanji, kako normalizirati doslej ozkolirne proge po Bosni (Brod—Sarajevo in Tuzla—Doboj). Govorili so tudi o podaljšanju proge Foča—Bileče. Sklepi te konference bodo služili za osnovo v nadaljnjem razgovoru železniškega prometa v teh krajih.

Nepismenost med Hrvati

Po ljudskem štetju iz l. 1931. je bila nepismenost v državi v odstotkih prebivalstva takole razdeljena: Vrbaska banovina (Banjaluka) 72, vardarska (Skopje) 70, zetska (Cetinje) 60, drinska (Sarajevo) 62, moravska (Niš) 62, primorska (Split) 57, dunavska (Novi Sad) 28, savska (Zagreb) 26, dravska (Ljubljana) 5.

V sami savi banovini pa je bila nepismenost po posameznih okrajih razdeljena v odstotkih takole: Slunj 63, Donji Lapac 61, Gračac 61, Udbina 59, Virginoš 59, Perušić 55, Korenica 54, Senj 54, Glinja 53, Vojnić 51, Plesovica 48, Brinje 46, Otočac 46, Petrinja 46, Kostajnica 43, Gospić 41, Ogulin 41, Krapina 37, Novi 35, Samobor 35, Velika gorica 35, Stubica 34, Rab 34, Novi Marof 34, Pakrac 34, Sv. Ivan Zelina 34, Ivanec 34, Karlovac 33, Slatina 33, Zlatar 30, Sisak 29, Dugo Selo 29, Požeja 29, Grubišno polje 28, Našice 26, Virovitica 26, Jastrebarsko 26, Pregrada 25, Križevci 25, Bjelovar 25, Kutina 24, Osijek 24, Čazma 24, Vrbovec 23, Zagreb 22, Valpovo 21, Garešnica 21, Novača 21, Varaždin 21, Nova Gradiška 21, Krk 21, Vukovar 20, Zupanja 20, Daruvar 20, Klanjec 20, Koprivnica 19, Crikvenica 18, Vinkovci 18, Djakovo 18, Donji Miholjac 17, Ludbreg 16, Đurđevac 16, Brod 16, Sušak 15, Kastav 14, Čakovec 12, Delnice 11, Prelog 9, Čabar 8.

Priglasenje dr. Nedeljkičiča na Sušaku

Člani »Agrarne misli« na Sušaku so imeli v tamošnji kolodvorski restavraciji svoj društveni večer, na katerem je predaval glavni ravnatelj Poštne hranilnice iz Belgrada dr. Milorad Nedeljkičič. Razlagal je namene in organizacijo »Agrarne misli« in govoril o vtihih, ki jih je dobil v Zemlji, kjer je kot delegat Jugoslavije sodeloval v finančnem odboru Zveze narodov.

Škof dr. Njardi v Monakovem

Križevski škof dr. Dionizij Njardi je pred nekaj dnevi odpotoval v Monakov, kjer je na prošnjo rektorja kolegija sv. Andreja dva bogoslovca posvetil v duhovnika, enega pa za diakona. Od novih duhovnikov je eden določen za Kanado, drugi pa za Vilno. V kolegiju sv. Andreja v Monakovem se namreč vzgajajo tisti bogoslovci, ki se nameravajo posvetiti dušnemu pastirstvu med narodi vzhodne Evrope.

Znižane voznine

Belgrad, 22. jul. AA. Glavno ravnateljstvo državnih železnic je dovolilo popust na državnih železnicah udeležencem 20. mednarodnega katoliškega esperantskega kongresa iz Jugoslavije in iz tujine; kongres bo od 23. do 28. julija t. l. v Ljubljani. Ugodnost velja od 20. jul. do vseh 1. avgusta v vseh razredih in vlakih, razen ekspresov.

Jugoslavija v evropskem finalu

Bruxelles, 22. julija. Evropski polfinale za vstop v evropski finale se je danes v boju med Belgijo in Jugoslavijo odločil v korist Jugoslavije. Že v prvih bojih je Jugoslavija vodila z 2:0, danes pa si je odločila končno zmago in vstop v finale za prvenstvo Evrope. Pred občinstvom, ki je šlo kakšnih 1500 obiskovalcev, sta v double odločila naš par Kukuljević in Mitl proti dr. Bromanu in Gelhaertu. Prva dva seta sta dobila naša igralca v razmerju 6:3 in 6:3, kar se jima je posrečilo z veliko lahkoto, nato pa je postal Kukuljević utrujen, tako da sta Belgijca dobila s 6:3. Po odmoru sta bila Jugoslovana utrujena in sta Belgijca vodila že s 5:0, nato pa sta Jugoslovana zopet poprijela in po hudem, trdem boju se je ta set zaključil z zmago Jugoslovancev z 10:8. Jugoslavijo čaka še borba v dveh srečanjih, singlih, ki pa nista važni, zakaj 3 točke so za Jugoslavijo dobljene in s tem

spet stopa Jugoslavija kot kandidatka za evropsko prvenstvo.

Naš nasprotnik Nemčija?

V Berlinu sta danes igrali Nemčija in Francija. Za Nemčijo sta igrala v singlih Henkel in Metaxa, za Francijo pa Petrá in Destremau. Zmagala sta oba Nemca. Henkel: Ivon Petrá 4:6, 6:0, 11:9, 6:2; von Metaxa: Destremau 6:4, 7:5, 5:7, 5:7, 6:3. — Po vsej verjetnosti bo torej Nemčija premagala v tenisu Francijo ter bo naš nasprotnik v končnem boju za evropsko prvenstvo.

Stopnja naših tekmovalcev je tako visoka, da naša zmaga nad Nemčijo ni samo mogoča, temveč tudi verjetna ter bo Jugoslavija najbrž prišla tudi v svetovni finale.